

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Виктор Иванов Йоцов
секция „Макроикономика“, ИИИ при БАН
по материалите представени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност
„доцент“ в Институт за икономически изследвания при БАН
проф. направление 3.8 *Икономика по инвестиции и инфраструктурно развитие на
териториално и секторно равнища*, обявен в ДВ бр. 44/19.05.2023 г.

Със заповед № 366 от 18/07/2023 г. на директора на Институт за икономически изследвания при БАН съм определен за член на научното жури по конкурс за заемане на академичната длъжност ‘доцент’ за нуждите на секция „Регионална и секторна икономика“ на ИИИ при БАН. За участие в обявения конкурс като единствен кандидат документи е подала гл. ас. д-р Яна Цветанова Кирилова.

1 Кратко представяне на кандидата

Кандидатът има магистърска степен по Международни икономически отношения от УНСС. След редовна аспирантура в ИИИ при БАН, Яна Кирилова защитава докторска дисертация на тема „Общински инвестиции в България и източници на тяхното финансиране“ и придобива ОНС „доктор“. От 2008 г. до момента е последователно асистент и главен асистент в секция „Регионална и секторна икономика“. Има дългогодишен опит като консултант към Клуб „икономика 2000“ и „София консулт груп“ където е участвала в редица проекти свързани с регионалната икономика; местното самоуправление и публичните финанси и бюджети. Както образованието, така и натрупания професионален опит на кандидата я прави много подходяща за заемането на академичната длъжност „доцент“.

2 Обща характеристика на трудовете на кандидата

Кандидатът е представил таблица-справка, удостоверяваща изпълнението на минималните национални изисквания съгласно ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение. В конкурса кандидатът участва с 12 публикации (2 монографии, книга на основата на дисертационния труд, една студия, 6 статии и 2 самостоятелни части от колективен монографичен труд) направени след придобиването на ОНС доктор и неизползвани в предишни конкурси. Всички представени публикации отговарят на темата на конкурса и демонстрират високия професионализъм на кандидата.

В основната си част публикациите засягат въпросите на публичните и местни финанси с ясно изразен практико-приложен резултат. В хабилитационния труд, финансовите инструменти са разгледани от гледна точка на ролята има като източник за финансиране на публични. Очертани са същността, съдържанието и развитието на финансовите инструменти в европейски и национален контекст и е направена е емпирична оценка на мястото на финансовите инструменти сред източниците на финансиране на общинските

инвестиции в България. Добро впечатление прави разработената и приложена е методология, с която се оценява мястото на всеки един от анализиранияте източници в контекста на общата инвестиционна дейност на общините. В друга публикация е анализиран финансовия капацитет и потенциалния ресурс на общините да съфинансират инвестиционни проекти. Една от публикациите предлага емпиричен анализ на общинските инвестиции в България през периода 1994-2006 г. като разглежданият период включва два подпериода – преди и след реформата към фискална децентрализация през 2003 г. Интерес във въпросната публикация представляват предизвикателства и възможните решения по отношение на общинските инвестиции в България.

В предложената за рецензиране студия са разгледани важни методологични въпроси касаещи ефекта на финансовия дисконтов фактор върху ключовите показатели, които са елементи на анализ разходи-ползи, прилаган при оценката на публични инвестиционни проекти. Приложен на практика е добре известния подход „разходи-ползи“, който е приложен при оценката на публични инвестиционни проекти в страните от ЕС.

Останалите публикации на кандидата също разглеждат различни аспекти на публичните финанси и демонстрират добрата теоретична подготовка на кандидата.

3   *Значимост на приносите за науката и практиката*

Кандидатът е представил справка-самооценка на научните и научно-приложни приноси, като те са конкретизирани по отделните публикации. Приемам самооценката на кандидата като съм обобщил по-важните приноси както следва:

Приноси с предимно теоретико-методологически характер:

- Систематизирани са същността, съдържанието и развитието на финансовите инструменти, предоставяни чрез оперативни програми в България;
- Разработена е методология за оценка на предимствата и недостатъците на източниците за финансиране на общинските инвестиции в България;
- Структурирана и апробирана е система от показатели за оценка на финансовото състояние на ВиК операторите и общините в България;
- Създаден е алгоритъм за прилагане на изискванията на Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги за оценка на социалната поносимост на цените на ВиК услугите за населението;
- Разработен е методологически инструментариум за изследване на влиянието на пенсионната система върху пазара на труда.

Приноси с предимно приложен характер

- Извършена е оценка и ранжиране на източниците на финансиране на общинските инвестиции за подобряване и развитие на публичните;
- Изчислен е финансов дисконтов фактор за екологични инвестиционни проекти в България чрез прилагане на разработен конкретен модел;
- Определен е индикативният финансов ресурс и са разгледани специфични казуси в индикативния разполагаем ресурс за определени обособени територии;
- Дефинирани са основни предизвикателства пред финансирането на инфраструктурни проекти за развитие на публичните водоснабдителни и канализационни и е оценена социалната поносимост на цените на ВиК услугите за населението.

4 Критични бележки и препоръки

Нямам съществени критични бележки. Препоръчвам на кандидата да задълбочи научните си изследвания и да направи опит за публикации в международни издания.

5 Заключение

Документите и материалите, представени от единствения кандидат гл. ас. д-р Яна Кирилова отговарят на минималните изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ИИИ при БАН.

Кандидатът в конкурса е представил достатъчен брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС 'доктор'. В работите на кандидата могат да се открият научни и научно-приложни приноси. Теоретичните разработки на кандидата имат определена практическа приложимост, като една значителна част от тях са пряко ориентирани към дейността на общините в България. Научната квалификация на гл. ас. д-р Яна Кирилова е на необходимото ниво. Постигнатите от кандидата резултати в научно-изследователската дейност съответстват на специфичните изисквания на ИИИ при БАН, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни и научно-приложни приноси, намирам за основателно да дам своята положителна оценка и да препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Научния съвет на ИИИ при БАН за избор на гл. ас. д-р Яна Кирилова на академичната длъжност „доцент“.

15.09.2023 г.

Доц. д-р Виктор Йоцов